

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร

ภารณ์ นิลกรณ์^{1*}, ชिरารุช ปุญญวิช¹ และ วาริศา เพชรธีรานนท์¹

¹สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*n.paranee@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) อยู่ที่ 0.86 เก็บข้อมูลจากแรงงานในแคมป์แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ อายุ 18 – 25 ปี จำนวน 160 คน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอย Logistic Regression

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ลักษณะของเพื่อนที่คบ และการเข้าถึงข่าวสารการป้องกันตนเองจากสารเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ตัว ร่วมพยากรณ์โอกาสเสี่ยงต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 81.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สารเสพติด แรงงานต่างด้าว สมุทรสาคร

Factors Affecting Substance Abuse Behavior among Migrant Workers of 3 Nationalities in Samut Sakhon Province

Paranee ninkron^{1*}, Chirawut Punnawit¹ and Warisa petteranon¹

¹Department of Public Health, Faculty of Science and Technology, Nakhon Pathom

Rajabhat University, NakhonPathom, Thailand

*n.paranee@hotmail.com

Abstract

This research is a descriptive research aimed to study the factors affecting the behavior of substance abuse among migrant workers of 3 nationalities in Samut Sakhon Province. The tools used to collect the data consisted of quality-examined questionnaires, content integrity tools, and questionnaires. and analyzing the reliability (Reliability) was at 0.86. Data were collected from 160 workers in the camps of migrant workers of 3 nationalities, aged 18-25 years, analyzed by using Logistic Regression analysis statistics.

The results of the study found that Factors affecting substance abuse behavior among migrant workers of 3 nationalities in Samut Sakhon Province consisted of 4 variables, namely refusal skills; Emotion and stress management skills characteristics of friends and access to information on self-protection from substance abuse It was found that all 4 factors together predicted the chances of drug use behavior among migrant workers of 3 nationalities in Samut Sakhon Province by 81.3% with a statistical significance at the 0.05 level

Keywords: substance abuse, migrant workers, Samut Sakhon Province

1. บทนำ

ปัจจุบันปัญหาสารเสพติดปัญหาที่สำคัญของประเทศทั่วโลก จากรายงานของของสำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ พบว่า ประมาณ 275 ล้านคนทั่วโลก และมีรายงานการเพิ่มจำนวนที่ยืดเพื่อการเติบโตอย่างรวดเร็ว [1] สำหรับในประเทศไทยจากข้อมูลสถิติการจับกุม 2559 เมื่อเปรียบเทียบกับ 2560 พบว่า คดีเสพยายังคงเป็นคดีที่มีผลการจับกุมสูงสุด ตามมาด้วยข้อหาครอบครอง ครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่าย ตามลำดับ และพบว่า สัดส่วนผู้เข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมา คือ 20 - 24 ร้อยละ 18 ปี 30 - 34 ปี ร้อยละ 15 และ 25 - 29 ปี ตามลำดับ [2] จากการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเสพยาเสพติดของกลุ่มแรงงาน พบว่า แรงงานไทยทั้ง 5 กลุ่มกว่า 10 ล้านคน คาดประมาณว่ามีอยู่ 187,156 คน หรือ อัตรา 17.7 ต่อพันประชากรใช้สารกระตุ้น (Methamphetamine) เพื่อเสริมการทำงานโดยกลุ่มที่มีการใช้สารในอัตราสูงมากได้แก่กลุ่มบันเทิง (132.5) และกลุ่มขนส่ง (40.5) รองลงมาเป็นกลุ่มก่อสร้าง (18.9) กลุ่มเกษตร (9.0) และกลุ่มประมง (8.7) ซึ่งอัตราดังกล่าวสูงกว่าอัตราการใช้จ่ายกลุ่มเดียวกันในประชากรทั่วไป 3 เท่า นอกจากนี้ยังคาดประมาณว่ามีแรงงาน

ต่างด้าวอีก 16,000 คน ที่ใช้สารเสพติด [3] ประกอบการพื้นที่ที่มีการใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลในจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติเพิ่มมากขึ้นทั้งเข้าเมืองถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย จากข้อมูลพบว่า มีแรงงานต่างด้าวอยู่มากในระดับต้นๆ ของประเทศและในเขตปริมณฑล อีกทั้งมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ เห็นได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดต่อหัวของจังหวัดสมุทรสาคร มีมูลค่า 359,566 ล้านบาท และ 331,142 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 6 ลำดับที่ 7 ของระดับประเทศตามลำดับ [4] และพบข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มวันแรงงานของประเทศไทย พบว่า มีการศึกษาและจัดทำรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต.) ของกลุ่มแรงงานย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่การศึกษาใน ปี พ.ศ.2557 - พ.ศ.2559 พบว่า ช่วงอายุที่เข้ารับการบำบัดเป็นช่วงวัยที่เตรียมพร้อมเข้าสู่วัยแรงงาน (อายุ15-19 ปี) และช่วงวัยแรงงานเต็มตัว (อายุตั้งแต่ 20 - 29 ปี) โดยอาชีพที่มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในห้วง 3 ปีมีแนวโน้มลดลง พบว่าอาชีพรับจ้างมีผู้เข้ารับการบำบัดรักษามากที่สุด ในปี 2557 - 2559 คิดเป็นร้อยละ 45.58, 43.90 และ 42.86 ตามลำดับ รองลงมา คือว่างงาน และอาชีพเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษาที่จำแนกตามอายุอันเป็นวัยที่เตรียมเข้าสู่วัยแรงงานและวัยแรงงานเต็มตัว [5] ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มแรงงานเป็นกลุ่มที่ต้องมีการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด และจากข้อมูลแบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติด ยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน และส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชนอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตเทศบาล และกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดที่จำเป็นที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

จากการทบทวนองค์ความรู้และผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงาน พบว่า ยาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานมีอัตราสูงกว่าในประชากรทั่วไป โดยเฉพาะการใช้สารกระตุ้น (Methamphetamine) เพื่อเสริมการทำงาน โดยกลุ่มบันเทิงสูงเป็น 22 เท่าของประชากรทั่วไป กลุ่มขนส่ง 7 เท่า กลุ่มก่อสร้าง 3 เท่า กลุ่มเกษตรและกลุ่มประมง 2 เท่า กลุ่มที่ยังไม่มีมาตรการชัดเจนและควรเร่งดำเนินการคือกลุ่มขนส่งและกลุ่มก่อสร้าง [3] และมีการศึกษาข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน แต่ไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานใดที่ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เป็นระบบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในพื้นที่ที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานและแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน ในขณะที่ข้อมูลข่าวสารการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ปรากฏว่ากลุ่มแรงงานเคลื่อนย้ายและแรงงานข้ามชาติเข้าไปเกี่ยวข้องในหลายลักษณะและมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย [6] จากผลการศึกษา พบว่า การวิจัยเน้นไปที่กลุ่มเยาวชน ไม่มีการศึกษาในกลุ่มแรงงาน ในส่วนที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดโดยเฉพาะการศึกษาในกลุ่มแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการใช้สารเสพติด และประกอบกับขาดงานวิจัยที่ศึกษาครอบคลุม 3 สัญชาติ ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการป้องกันที่ดีคือเริ่มตั้งแต่เยาวชนซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางป้องกันการหรือลดการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาครได้

จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์ปัญหา และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อจะสามารถเผยแพร่และนำไปสู่แนวทางป้องกันพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร ได้ในอนาคต โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในครั้งนี้ คือ

1) แรงงานในแคมป์แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ได้แก่ สัญชาติพม่า กัมพูชา และลาว มีช่วงอายุระหว่าง 18 - 25 ปี จำนวน 250 คน

2) กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี คือ แรงงานในแคมป์แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ได้แก่ สัญชาติพม่า กัมพูชา และลาว มีช่วงอายุระหว่าง 18 - 25 ปี คัดเลือกโดยขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ Yamane โดยกำหนดให้มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 160 คน

ผู้วิจัยจึงใช้การคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากแคมป์และเก็บข้อมูลให้ครบตามจำนวนดังนี้ คือ

1) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 6 แคมป์ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยนำรายชื่อแคมป์ทั้งหมดมาจับฉลากแคมป์ให้ครอบคลุมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2) หลังจากได้แคมป์แล้ว ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่อยู่ในแคมป์ตามช่วงอายุที่ตั้งไว้ และเก็บข้อมูลให้ได้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นลักษณะให้เลือกตอบและเติมข้อความ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ที่ได้รับต่อเดือน ข้อมูลด้านอาชีพ ปัญหาสุขภาพสถานการณืใช้สารเสพติดสัมพันธภาพในครอบครัว

2. แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นลักษณะให้เลือกตอบ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง โดยพัฒนาจากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ให้เลือก 5 ตัวเลือก ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไป Try out กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ภาพรวมเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขออนุญาตผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนอธิบายในกระบวนการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงประโยชน์และการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีการเก็บรักษาข้อมูลของผู้เข้าร่วมเป็นความลับ จากนั้นทำการตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD)

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอย Logistic Regression

4. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร

จากการศึกษา พบว่า แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.5 และภาพรวมส่วนใหญ่ อายุ 23 ปี และมากที่สุดคือสัญชาติพม่า ร้อยละ 76.9 มีรายได้ส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 6,001 – 12,000 บาท อาชีพส่วนใหญ่รับจ้าง ภายใต้อาณัติประกอบการ เช่น บริษัท ร้อยละ 54.4 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 88.8 มี ที่ผ่านมาไม่เคยทดลองใช้สารเสพติด ร้อยละ 63.8 เคยทดลองใช้สารเสพติด ร้อยละ 36.3 ในชีวิตที่ผ่านมาเคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 20.6 เคยดื่มเหล้าสุรา ร้อยละ 11.3 และเคยใช้กระท่อม ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างเคยใช้สารเสพติด ครั้งแรกอายุน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 68.8 มีสาเหตุหรือแรงจูงใจที่ทำให้ทดลองใช้ส่วนใหญ่อยากลอง ร้อยละ 18. ในระยะเวลา 30 วันที่ผ่านมาส่วนใหญ่ใช้สารเสพติด 1–2 วัน ร้อยละ 10.6 โดยมีรายจ่ายในการซื้อสารเสพติดต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่น้อยกว่า 1,000 บาท ร้อยละ 93.6 สารเสพติดที่เคยทดลองใช้ ส่วนใหญ่มาจากการซื้อเอง และได้มาจากที่ร้านค้า หรือร้านอาหาร ร้อยละ 7.5 ตามลำดับ และส่วนใหญ่บริเวณที่พักอาศัย และสถานที่ทำงาน ไม่มีสถานที่จำหน่ายสารเสพติด ร้อยละ 55.0

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร

ตัวแปร	Adjusted OR	95%CI	P-value
ทักษะการปฏิเสธ			
มี (อ้างอิง)	1.0		
ไม่มี	3.23	1.1 – 4.9	<0.001*
ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด			
มี (อ้างอิง)	1.0		
ไม่มี	4.07	1.6 – 5.7	<0.001*
ลักษณะของเพื่อนที่คบ			
ไม่ลองสารเสพติด (อ้างอิง)	1.0		
ลองสารเสพติด	1.98	1.4 – 4.9	0.022*
การเข้าถึงข่าวสารการป้องกันตนเองจากสารเสพติด			
เข้าถึง (อ้างอิง)	1.0		
ไม่เข้าถึง	1.36	1.2 – 3.8	0.021*

* P-value < 0.05

จากตาราง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ลักษณะของเพื่อนที่คบ และการเข้าถึงข่าวสารการป้องกันตนเองจากสารเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ตัว ร่วมพยากรณ์โอกาสเสี่ยงต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 81.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในจังหวัดสมุทรสาครได้ดังนี้

ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด จากผลการวิจัยพบว่า หากแรงงานต่างด้าวไม่มีทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียดจะมีโอกาสเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดเป็น 4.07 เท่าเมื่อเทียบกับกลุ่มที่มีทักษะอาจจะกล่าวได้ว่าหากแรงงานต่างด้าวมีการจัดการอารมณ์ และความเครียดไม่ดีโอกาสการใช้สารเสพติดในการแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ [7] ที่กล่าวว่าเมื่อบุคคล ประเมินสถานการณ์นั้นว่าเป็นความเครียด บุคคลจะมีการเลือกใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียด ด้านการจัดการกับปัญหา ด้านการจัดการกับอารมณ์ ด้านการแก้ไขปัญหาทางอ้อมผสมผสานกัน ความเครียดทุกด้านเพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งมีโอกาสต่อการใช้สารเสพติด อย่างไรก็ดี จากการทบทวนกับผลการศึกษา Soontornchoti & Uthis [8] ที่พบว่า การเผชิญความเครียดโดยใช้ความสามารถของ ตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังต้านการเสพติด ของวัยรุ่นที่เสพยาบ้าเนื่องจากเป็นวิธีการเผชิญความเครียด ที่มีประสิทธิภาพ โดยวัยรุ่นที่เสพยาบ้าได้ใช้พลังความสามารถของตนเองในการควบคุม จัดการและแก้ไขโดยตรง ที่สาเหตุซึ่งทำให้เกิดความเครียดในระหว่างรับการบำบัด การเสพติด ยาบ้า ทำให้วัยรุ่นที่เสพยาบ้ารับรู้ว่าตนเอง สามารถควบคุมสถานการณ์เครียดในชีวิตได้ซึ่งการรับรู้ ความสามารถของตนเองนี้ตรงกับ “Ican” หรือ “พลังสู้” ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลตระหนักในความสามารถหรือ ทักษะของตนเอง ว่าสามารถแก้ปัญหาได้และ มีความ มั่นใจพร้อมที่จะเอาชนะปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น [9] โดยสรุปอาจจะกล่าวได้ว่า ทักษะชีวิตเป็นปัจจัยที่ทำให้เราสามารถจัดการ และเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยรอบ ๆ ตัวของเรา ในชีวิตประจำวันให้อยู่รอดพ้นอย่างมีประสิทธิภาพกับสังคมและวัฒนธรรม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ในยุคปัจจุบัน ได้อย่างมีความสุข มุ่งเน้นการพัฒนาตนเอง การใช้ความคิดการปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสารการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด ในการแก้ไขปัญหาของตนเอง การดำรงชีวิตที่เหมาะสม เป็นความสุขอย่างยั่งยืน [10]

การเข้าถึงข่าวสารการป้องกันตนเองจากสารเสพติด และทักษะการปฏิเสธ จากงานวิจัยพบว่าหากไม่มีการเข้าถึงข่าวสารการป้องกันตนเองจากสารเสพติดจะมีโอกาสเสี่ยง 1.36 เท่าของผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารการป้องกันตนเองจากสารเสพติด การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร จากบุคลากรทางสาธารณสุขจะเป็นเสมือนแหล่ง ประโยชน์ที่ส่งเสริมให้มีพฤติกรรมป้องกัน การเสพติด ปรับตัวที่เหมาะสมทำให้ทราบแนวทางในการป้องกันตนเองจากการใช้สารเสพติด ผลการวิจัยพบว่าหากไม่มีทักษะในการปฏิเสธจะมีโอกาสเสี่ยง 3.23 เท่าเมื่อเทียบกับมีทักษะการปฏิเสธ กล่าวคือ ความสามารถในการควบคุมตนเองจากการใช้สารเสพติดและการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนในการปฏิเสธการใช้สารเสพติด จะมีพฤติกรรมด้านการเฝ้าระวังการใช้สารเสพติดของเยาวชนที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ [11] การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาประสิทธิผลการประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี กลุ่มทดลองมี ทักษะในการ ตีค่าก่อนการทดลองและตีค่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลักษณะของเพื่อนที่คบ จากการผลการวิจัยพบว่าหากมีเพื่อนที่ลงสารเสพติดจะมีโอกาสเสี่ยง 1.98 เท่าเมื่อเทียบกับเพื่อนที่ไม่ติดสารเสพติด ลักษณะการคบเพื่อนนี้อาจจะเกิดจากเพื่อนสนิทที่กำลังติดยาอยู่และ อยากจะให้เพื่อนลองบ้าง ปัญหานี้มักจะเกิดกับที่มีปัญหาทางครอบครัวขาดความอบอุ่น ใจแตก เอาเพื่อน เป็นที่พึ่งนอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติด ก็อาจจะได้รับการ ชักจูง คุณภาพของยาเสพติด ว่าดีต่าง ๆ นานา เช่น อาจจะบอกว่า เมื่อเสพแล้วจะทำให้ปลอดภัย โปรง เหมาะแก่การทำงาน การชก จูงดั่งกล่าวอาจจะเกิดขึ้นในขณะที่ผู้ถูกชักจูง กำลังมีเมามา สุราเที่ยวเตร่กัน จึงทำให้เกิดการติดยาได้ ซึ่งในกลุ่มแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มแรงงานในลักษณะเดียวกัน มีสถานะภาพหรือลักษณะทางครอบครัวคล้ายคลึงกัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือปัญหาทางครอบครัว ดังนั้น การมีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน เป็นการรับรู้ความ สัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อนและชักชวนกันไปทำกิจกรรมที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะวัยรุ่น เป็นวัยที่คบหาและให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่า ครอบครัว ทำให้มีโอกาสเข้าหายาเสพติดได้ง่ายหากคบ เพื่อนไม่ดี หากมีสัมพันธ์ภาพกันกับเพื่อนที่ดี ก็จะไม่ชักชวน กันใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ Chinakate [12] พบว่า การคบเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันยาเสพติด ตัวชี้วัดถึง สถิติ ปัญญา ความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของบุคคล นั้น ตลอดจนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของ บุคคล อธิบายได้ว่า การที่นักเรียนมีผลการสัมฤทธิ์ทางเรียน ที่ดีย่อมส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ถึงอันตรายและผลเสียของสารเสพติด แล้วหาวิธีการป้องกันตนเองไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับ สารเสพติดเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา เชิงสังคม [13] ซึ่งกล่าวถึง อิทธิพลภายในตัวบุคคล (ความสามารถในการเรียน) มีผลต่อพฤติกรรม การศึกษาดีจะมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติด มากกว่า เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดจะยับยั้งชั่งใจ ได้มากกว่า เป็นไปในทำนองเดียวกันกับ การถูกเพื่อนชักชวนเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อ การกลายเป็นผู้ใช้สารในทางที่ผิดและติดสาร 2.3 เท่า และ 1.8 เท่าของคนที่ไม่ได้อยู่ในแหล่งยาเสพติด และ คนที่ไม่เคยถูกเพื่อนชักชวนตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยที่ผ่านมาว่า บรรทัดฐานของเครือข่ายทางสังคม มีบทบาทต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย และการอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาจะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ มีการใช้ในโอกาสต่างๆ และสนับสนุนการใช้ยาซึ่งกัน และกัน รวมทั้งการอยู่ในแหล่งที่มียาจะเป็นปัจจัยเอื้อที่ ทำให้เข้าถึงได้ง่าย [14] และการศึกษาติดตามระยะยาว ในเมือง Sydney ประเทศ Australia, พบว่าการเข้า ถึงัญชาได้ง่ายโดยผ่านเพื่อนและพี่น้องเป็นปัจจัยเสี่ยง หลักของการใช้กัญชาในปัจจุบัน [15] ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่ามีกลุ่มเพื่อนที่ดีจะมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดลดลงน้อยลง ซึ่งแม้จะมีกลุ่มเพื่อนที่ดีไม่ขึ้นอยู่กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดที่ ลดลง ข้อค้นพบจากการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเพื่อนเป็นคนที่สำคัญในชีวิตที่ พุดคุยกันได้หลายเรื่อง หลายด้าน สามารถแบ่งปันเรื่องราวในชีวิตประจำวันให้กันฟังได้ อย่างไม่เคอะเขิน สามารถหยอกล้อและล้อเล่นกันได้อย่างไม่ถือสา จึงทำให้ปรากฏการณ์เหล่านี้มีสัมพันธ์กันที่ทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดจะมากหรือน้อย

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานด้านการเฝ้าระวังสารเสพติดในพื้นที่ และการป้องกันเฝ้าระวัง ควบคุมไปกับการมีทีมค้นหาหายาเสพติดในพื้นที่ โดยเฉพาะควรมีนโยบายดูแลกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานที่ไทย
2. ภาคชุมชน ควรวางแผน และสนับสนุน ด้านความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ถูกต้องแก่ผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

ทางทีมงานวิจัยขอขอบพระคุณ ศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ส่งเสริมทุนสนับสนุนสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้สนับสนุนได้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยและคณะได้ใช้ความรู้เพื่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จนดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] United Nations Office on Drugs and Crime. (2018). *World drug report 2018*. Geneva : UNODC.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2557). **สรุปสถานการณ์ยาเสพติดปี 2557**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- [3] มานพ คณะโต, พูนรัตน์ สียติกุล, นฤมล จันทร์มา, สุจิตตา ฤทธิมนตรี . (2560). **โครงการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเสพติดของกลุ่มแรงงาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **จำนวนค่าใช้จ่ายและร้อยละของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักบัญชีประชาชาติ.
- [5] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). **การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2554**. กรุงเทพมหานคร: เท็กซ์แอนด์เจอร์นัล.
- [6] จักรพงษ์ เกยเน. (2554). **คุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี โครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง อาคารแฟลตเช่า**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการพัฒนาสังคม. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- [7] Lazarus R. S., Folkman S. (1984). **Stress, Appraisal and Coping**. New York: Springer
- [8] Soontornchoti, M. & Uthis, P. (2013). Selected Factors Related to Resilience to Amphetamine Use of Adolescents Receiving Treatment, Out Patient Department, Eastern Region Hospital. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental health*, 27(2), 85-98. (In Thai)
- [9] Department of Mental Health. (2011). **Activities Guidebook to Strengthening Resilience (I do, I have, I can) in Community**. Nonthaburi: Department of Mental Health, Ministry of Public Health. (InThai)
- [10] World Health Organization. (1994). **Life skills education for children and adolescences in school**, Geneva: Switzerland,
- [11] วุฒิไกร คักดีสุรگانต. (2558). **ประสิทธิผลการประยุกต์โปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการใช้สารเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองชลบุรี**. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 24(4), 612-620.
- [12] Chinakate S. (2010). **Factors Affection to Preventive Behavior on Drug among The Vocational Certificate Students in Colleges under The Provincial Vocational Education of Ratchaburi**. [Thesis]. Bangkok: Silpakorn University

[13] Bronfenbrenner U. (2005). **The bioecological theory of human development.**

International encyclopedia of education. [database on the Internet]. 2016. [cited 2016 October 27]. Available from: <https://www.uncg.edu/hdf/facultystaff/Tudge/Bronfenbrenner>. Pdf

[14] Swendsen J, Conway KP, Degenhardt L, Dierker L, Glantz M, Jin R, et al. Socio-demographic risk factors for alcohol and drug dependence: the 10-year follow-up of the national comorbidity survey. *Addiction*. 2009; 104:1346-55. 27.

[15] Levy S.J, Pierce JP. Predictors of marijuana use and uptake among teenagers in Sydney, Australia. *Int J Addict* 1990; 25:117-93.